ՎՃԱՐԱԿԱՏՈՒ ՏԱՐԻ ՓԱՓ 230 ԳԻՆԸ ՄԻ ՕՐԻՆԱԿ 50 ՓԱՐԶ 1877 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 9 ՈՒՐԲԱԹ

ՅԱՍՏԱԿ

Խմբագրատուն եւ տպարան Պոլիս, Գում-Գափու թիւ 2։
Տարեկան գինը Պոլսոյ համար ֆր. 14, գաւառաց ֆր. 16։
Վճարումը կանխիկ։
Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։
Յայտարարութեանց գինը մէկ անգամուան համար 2 ղրուշ մէկ տողին։

Ստորագրուած թղթերուն վրայ կնիքի տեղ մատնահետք դնելու համար 2 ղրուշ վճարուած է։
Ստորագրութեան տեղ խաչ դնողներուն կնիքը պէտք է ըլլայ ոստիկանութեան կողմէ տրուած։
Ստորագրութեան տեղ խաչ դնողներուն կնիքը պէտք է ըլլայ ոստիկանութեան կողմէ տրուած։

ԳՈՒՇԱԿՈՒՄ

Հայ ժողովուրդի դիւրաւառնալ զաւակները, որոնք ամէն առիթ կը գտնեն իրենց ազգային զգացումները ցոյց տալու, վերջերս ալ հոյակապ ցոյց մը կատարեցին Գուշակումի մէջ։

Գուշակումի հայ գաղութը, որ ամէն տարի կը տօնէ Վարդանանց տօնը, այս տարի ալ կը պատրաստուէր տօնելու զայն։ Ուրբաթ երեկոյ մը, երբ ժողովուրդը հաւաքուած էր եկեղեցւոյ բակը, ներսէն լսուեցաւ հրացանի որոտ մը։ Ամէնքը կարծեցին թէ ներսը ինչ-որ անակնկալ մը կայ։ Ներս մտան, բայց ոչ մէկ բան տեսան։ Ոմանք կարծեցին թէ ներսի հրացանը ինքնաբերաբար արձակուած է։ Ուրիշներ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ե. ՉԱՐԵՆՑ

ՄԱՅՐԻԿ

Ես իրիկուն մը ճամբորդ մտայ Ռ. քաղաքը։ Ամառ էր։ Ամբողջ օրը տաք եղած էր։ Ես հոգնած էի, ուզեցի հանգչիլ։ Ռ. քաղաքը ինձ համար անծանօթ էր։ Ոչ մէկ ծանօթ ունէի հոն։ Ուզեցի հանգչիլ հիւրանոցի մը մէջ։

սան տարեկան է և ես քանըշտրա . . . տա-
բիւր տարբերութիւնը փոչ մը մեծ է ըսել
կուգամ :

— Աւելի ապէկ ա դքնել կը կառափոփէ :

— Շատ ապէկ խօսքդ չեմ կտրիր , ին-
չով կառնեմ :

— Ապչիս , օն դեզը երթանք և այս ի-
րիկուն հարանիքը ընենք :

— Շատ ապէկ :

Խոյն կառքս բերել կուտայի և այս տ-
նուն ապրպանս գնացու կառնէի , տուն կեր-
թայի , մէկ երկու քահանայ կը կանչէի և
քանըշխնդ տալի հատատարմութեամբ իմ
քովս ծառայող անզգիացի սպառուհիս կը
կարդէի , և կարծեմ այսպէս ընելով բարե-
դործութիւն մը ըրած կըլլայի և իմ անունս
Ընդհանէ տառերով կը գրվէր դերդաստանիս
մէջ :

Ի՞նչ կըսէք , այսպիսի գործ մը ընելով
բարեգործութիւն մը ըրած չէ՞ համարվիր .
շատ ըսէք , արդիւնաւէտ եթէ մտերիս հարուստ
ըլլամ — արդէն ատանկ միտք մ՚ալ ունիմ —
և եթէ առանկ բան մը ընեմ նէ՝ կը բարեաս-
վի՞մ :

— Ընեվիզդ բարեգործութիւն է , բայց
գուտ և պատուաւոր բարեգործութիւն կըլ-
ըսէ եթէ ազատուհիդ իրեն հարուստ ըս-
պատուրն կամ ուրիշ երիտասարդի մը հետ
կարդկիր :

— Երկու հազար ոսկին ինչո՞ւ ուրիշին
ասի :

— Որպէս զի բարեգործութիւնդ իր
անունին արժանի ըլլայ :

— Եթէ այդպէս է՝ ես ոչ հարուստ կըլ-
լամ , ոչ ալ առանկ բարեսիրտութիւն մ՚ունիմ :

Սպառուհի , առջի նատէ , չըլլայ որ Անգ-
լիոյեն եկած դաս , վերջը չեմ ճանչնար և
հա բայը կը ձգաս :

ԳԵՂԱՏԳԵՑՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ

ԳԱՂՏՆԻՔ ԳԻՏԵՑ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑ ՄԵՐԴԱՑ

ՎԵՐՋԱՒԸՆ ԵՒ ՁԱՂՑԻԱՆՔ

Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱՅ ԹԻՄԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆՆ

(Շարունակութիւն էջ 229)

Լայնաձև կամ երկայնաձև կամ կանո-
չախոտն ձեզ մը ճերմակ աչքերը լուռ և
դարանակալ անձերու նշան են :

Քիչ մը վար սեռնալ աչքերը խոզերայ
մարդ մը կը ցուցնեն : Շարժուններդը երկիւղ-
ից մարդկանց պատշաճ են , վասն զի այնպիսի-
ներդը ցանկացող , անձնազոհ և վճռակամիր
են : Լայն աչքերով մարդը ծոյլ և դանդաղ
է , գողոշման աչքերով մարդն ալ հնդէ և
վատ :

Մեծ երեսճակի վայրկ աչքերը՝ գի-
ողջերու , փոքրերը՝ անխոհեմներու և անու-
մնիներու , երկարներդ չարագործներու ,
անհաստատ փոքրերն՝ չորգրիներու , խոր-
դախ ու բանսարկուներու պատկան են :

Գետ ի վեր դարձող աչքերը ցանկախո-
տութեան նշան են :

Լայն և ծուռ աչքերը՝ որոնց հայեւածքը
շարժուն է , անհաստատութեան և կասկած-
ների նշան են , չորերը նրբամտութեան , մեծ
գողոշմներդը լիամտութեան :

Սև և պայծառ աչքերը՝ արդար , իր-
ւոտէր , հանճարեղ բայց քիչ մը շատ սիրա-
հար , այրինքն շատ սիրվի , շատ ընտրվելոյ ,
կանոնց հետ շատ համարձակ մտերմու նշան
են :

Դանդաղ և կանոչանման դիտմամբ չրջապատ-
եալ աչքերը՝ խորհրդոյ , չարագործ , մտանիչ և
գող մարդկի միայն կը ցուցնեն :

Ցամռնկ կծկոտ աչքերը , մեծ , մուաժու-
թեանց , խորին և առատ խօսքերու , արդար
և լի կենդանի խորհուրդներու ցոյցն են :

Խայթիչ և երերուն մեծ աչքերը վոխա-
խամիտ և սրիրտանոյ անճանոյ կը վերաբերին :

Ամն աչքերը՝ որք դողաւոր , խուռչատ
և չոր են , մտանութիւն կը նշանակեն : Եւ
այն աչքերը՝ որոնք բարձր , խոշոր , պայ-
ծառ , ջինջ և խռնուր են , նուրբ , խորամանդ ,
ուսումնասէր , սիրահարտոդ մը կը յայտ-
նեն :

Հոսող , արտասուախորհուրդ և լալկան աչքերը
խնդութեան նշան են , եթէ հիւանդութենէ
մը եղած չըլլան :

Ամն աչքերը՝ որոնք պրեխէ չեն տեսներ
և չոր են , անհաստատութեան նշան են :

Թափանցիկ , լոյն , խռնուր և պայծառ
աչքերը՝ բարի հանճարի տէր , եռանդուղ և
քաջութեան լի , վեհագոյ և պատուոյ սիրա-
հար . ինքզինքը դովել և իր գործերը ար-
ժեցնել գիտցող մարդու ցոյցերն են :

Գազազաշն սև աչքերը վախկոտ և չա-
րագործ մարդու յատուկ են :

Շուրջանակի ուռեցած աչքերը մեծ սրիկ-
յամոլ մը կը ցոյցնեն , որ ոչ կը սիրուի և ոչ
ղուրբը կը սիրե :

Փոքր և խռուչատոդ աչքերը քիչ լրտես-
ող և գաղանաբարդ թափանցիկ չանացող
մարդկանց կը վերաբերին :

Սիմատիկ աչքերը՝ իրատոյ , արդար ,
խնդասէրներու . գործանատուները պատուող և
իր պարտականութիւնը ճանչցող մարդու մը
նշանն են :

Խոռուռ աչքերը բարեխարհատրդ . ոխուր
և խռնաւանդն կամ պատկառելի աչքերն ալ
ուռուճատկը անձի նշան են :

Ամն աչքերը՝ որ շարժելով ընդհանր-
ապէս շարժմանց հետ պէտք է յայլ կամ պէտք է
ձախ կիրճան և գիրենք ծառծղող մարդիկն
հետ կը գառնան , սկզբնաւոր և կանոնց սիրե-
լի անձանց նշան են :

Ամն մարդկինները որ պատահս ըլլալնին
հանգիստ , իրը թե բան մը չկրնալ առանել
կնգնելով կիսատոյ աչօք կը նային , գող և
լրտեսներ են :

Բիւրաբեր (չոբադրը) աչքերն՝ անուռակու-
թեան դերի մարդու նշան են : Տարածեալ
յօնքերով աչքերը խոյ լաւմորմութեան նշան են :

Ամն որ աչքերը ծառծղող վրայի և ներ-
քին մարդիկ շարժեցնելով յաճախ աչացը և
յօնքերը հետ կը խաղայ , ընացող է :

Նեղ ճակատը խնդութեան , երկայնը՝
մտաւորութեան . բարձրացեալ՝ ուռած և կը-
լոր ճակատն ալ նրբամիտ , խորամանկ և խ-
րատուտ մարդու նշան են :

Կնճռատ ճակատ մը հոգ ու վիշտ
կը ցուցնէ . կլորը՝ յանկացող ու խոնա-
րոյ , լայնը՝ մեծ , վհչտանդն ու առատաձեռն
մարդ մը :

Խիտ մազոտ յօնքերը դէշ առողջութե-
ան անհոգ մարդու մը նշան է . և երբ
միմեանց քովերնէրը երկնցած են ազգեցութեան
և վտանգաւորութեան ցոյց է :

Լեզուն և սրտին դէմքը մէկ ծ ազատան ,
բանաստիս , խորամանկ , վհճաբանոյց մարդիկ
կը յայտնէ : Անուռելոյք , հատարակ և հարիւ
դէմքը ազատ և ուղոյ վերաբերող մարդու
նշան է :

Վտիտ դէմքը խնամատար , մանրը՝ դիւրա-
վարժ և տխուրը՝ խնդիր մարդկանց նշան է :

Լայն և բաց ականջներդ՝ անդգայութեան
մեծ և չափազանց բացութիւն ունեցողներդը
անզգայութեան , փոքրերդը՝ խնդրութեան ,
և քառակուսիներդը՝ խնամատարութեան նշան են :

Բարակ և սրածայր քիթը՝ առանց պատ-
ճառի բարկացող մարդ մը կը ցուցնէ . հաստը
և փորը քիթն ալ դէշ մտայնի նշան է :

(Շարունակելի)

ՄԵՐ ԱՆՓՈՓԱՆԵՐՈՒՆ

ԷՍՔՍԿՍՑՈՒԹԻՒՆ

Անթիքայի սիրահարտոդ ծառայութեան մէջ
մտաւորանալու մտօք՝ հետեւեալ հետաքրքրու-
կը հրատարակենք , որպէս զի ամենքդ մեր
մեւոտանը դիմելով իւրաքանչիւր ծառան յայտ-
նանն :

Ճաշատեղի երթալ չսրբելու համեմատ կըս-
կըսինք :

Գլխնէ առանց մը .
Մէկը սուտ չդանըված նար Գար մը :
Առանց Գաղվինէրն խառնատրի Լրատիր
մը :
Ճակատին քրտինքովը չահած հարուստ մը :
Ամէնայն 25 տարի պահած հեռադիր մը :
Ծանոտանքի մէջ Տեղի չեզող պաշտօ-
նեայ մը :
Գօրիս և նեղիր տալած առանց վրնպա-
կի դիրք մը :
Փառասիրի Թարգմանութիւններէն ա-
ւարտած դիրք մը :
Ստութեան , պճնասիրութեան , հը-
պարտութեան չհանդուրժող կին մը :
Իւր սիրահարին աչքառու ըլլալն խմանալով
սէրը շարունակող օրիորդ մը :
Քառատանըէնդ տարեկան ըլլալը խոս-
տովանող կին մը :
Գրիտասարդի տուրքն եզող Գրիտասա-
րդ մը :
Ընդէն Ջերմեռ մը :
Գիւրա մը մեռցատած Հոյ մը :
Գործադրված Թատրիկ մը :
Լեցուն քսակ մը :
Գամ-գարտի Օրիորդ Խանդիկն՝ պատ-
խարդող մը :
Կամուրջին Եյտաքի չորհնաւոտել մէկ ժա-
մէն առաջ Հասնող խոպիւրդի մը :
Առատաբար ընող խոնարհական մը :
Սենի-Ճամիէն անյոդնելիներէն մէկուն չծա-
կած տաքի առնող :
Գատրիզակի խրճակոց Հասար քայված
Հանդստանակութեան մտնակցող Հարուստ մը :
Հանած գործին վրայ ասիա ոչնչ չեզող
Հնդկաստ մը :
Երկաթի կառուրկէն չիարած կտոր մը ,
Սահմանադրութեան 113րդ յօդուածը
գոյ չդիտցող մը :
Վանի մէջ խառնիճ բանտարկ գիտաւորու-
թիւն ունեցող Հոյ մը :
Աիւեզի ջրհատներէն վիճակը բարեսիր-
ու անձնուէր չդտնիդ սերտութիւն մը :
Վիճակին գոհ արհեստի գրիւատնեայ մը :
Վիպասութիւնը բառնալած գրիւատնեայ մը :
Կուշտ փորով վարժապետ մը :
Առանց «Տիրոջը գործին» Աւետարանը մը :
Առանց Աւետարանի «Տիրոջ գործ» մը :

Հնդկաստ

———

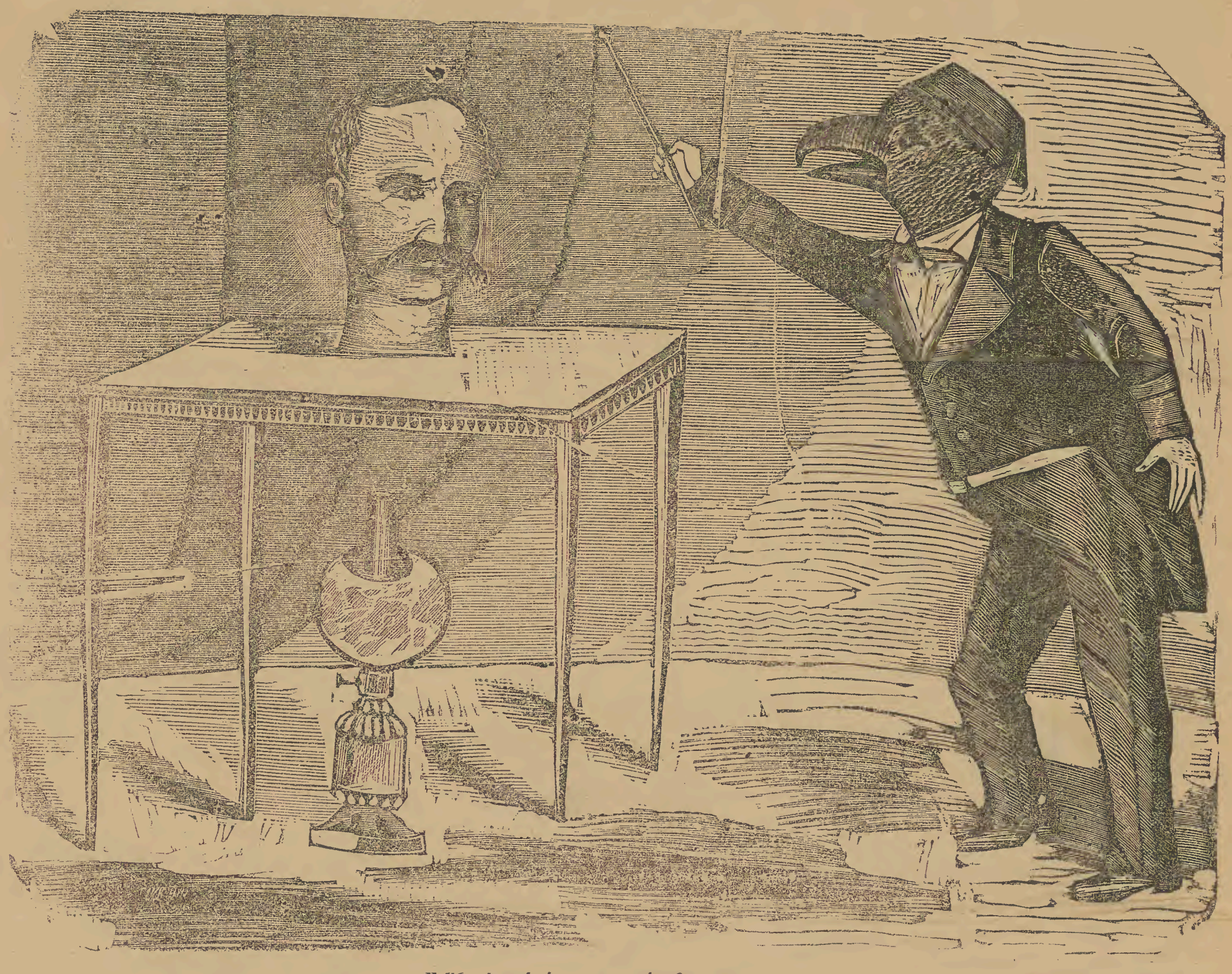

Ամէն լեզուէ խօսող գլուխ մը։

ՓՈՓՋՆԱՓՊ

ԲՆԱԴԻՏՈՒԹԵԱՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳԱՍԵՐՈՒ

ԵՒ

ԺՈՂՈՒՐԴԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԿԱՍԵՐԵՑ

Մ·ՅՑ· ԱՂԱԳԱԼԵԱՆ

Ա.յս ամենակարեւոր գիտութեանս կրքոտները ժողովրդեան ամէն կարգերուն մէջ տարածուիլ եւ միանգամայն ազգային վարժարանաց նախնական դասերու յարմար գասագրքի մը պակասութիւնը ի վաղուց անտի զգալի եղած էր։ Ահա այս պակասը լեցուց այս անգամ Մ·ԱՅ· Մկրտիչ ՀՓ· Ագապեանն երկասիրելով եւ հրատարակելով այն կարեւոր մտաճնիկը որ վերոյիշեալ կրկին նպատակներուն խիստ լաւ կը ծառայէ։

190 երեսներէ բաղկացեալ եւ 38 փորագրեալ դեղեցիկ պատկերներով զարդարուած է։

Կը գտնուի Ընկե-Ճամի, Զիլինկիրեր-Ճասակի թիւ 2, Ս· Ղ· եւ Եպզմճեան գրատունը եւ ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 1 Ֆրանք։

ՇԱՀԻՆ Ի ՍԻՊԻՐ

ԿԱՄ

ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՀԱՅՐ

ԳՐԵՑ

Ս· ՏՀՐ Յարգանց

Այն վիպասանութիւնը՝ որ Հայաստանի թշուառութիւններն ու սովորութիւնները նկարագրելով հանդերձ գաղթականութեան վնասները կը ցցուածէ, այնպիսի ճարտար կերպով հիւսած է որ հեզնականին մեծ պատիւ կը բերէ։

Այն ընտիր գիրքը որուն ստանալը մեզ լրջով մըշկացուցին ու եւ գրաճառ տեսլարդ կը հանարէին, մանաւանդ որ բանաստեղծն արդէն իր կոչերովը հասարակութեան ծանօթացած ըլլալով յանձնարարութեան բնաւ պէտք չունի։

ՎԻԿՏՈՐ ՀԻՒԿՕՑ

ԻՄ ԳԻՒՌ ԿԱՂՈՒՄ

Թարգմանեց Ղ.ԻՒՐՄԱՆ Ղ.ՊԻՒՐՃԱՆԱՆ

Գարուս մեծահանճար բանաստեղծին անզուգական գրչէն ելած խրատական եւ որոշարժ վէպ մը, որ մեր տրդի երիտասարդ հանճարներուն գրեթէ նըկատողին է՝ գեղեցիկ հայերէն ոչխարհարուստ լեզուի վերածուած՝ այնպիսի կանոնաւոր եւ կուռի դրչով մը՝ որ պատիւ կը բերէ երիտասարդ թարգմանչին։

Կը ծախուի Ընկե-Ճամի Զիլինկիրեր ճասակի թիւ 2 Ս· Ղ· եւ Եպզմճեան գրատունը, եւ ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 3 ղրշ։

ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖԻԶԻԿԱ ԳՕՂՈՍ ԳԱՏՈՒԿԼՈՒՅՆ

Է պէտս դպրոցականաց

Որոյ վերայ յատկեալ ցեղական եւ կենսագրական պատմութեան նորին

ՀԱՏՈՐ Ա.

Հրատարակ հասարակաց ընթերցողեան ժողովոյն

Ամէն հայ գրավաճառաց քով կը գտնուի գին 3 ղրշ։

ՊԼՐՊԼԲԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՁԵՐՆԿԵԱՑ ԵՒ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ

Հատատեալ Ի Գատրգիւղ

Վարժարանս, ինչպէս ծանուցուած էր արդէն, բացուած է հոկ· 1ին, եւ դասախօսութիւնք սկսած են չարաճճակտիկ։ Բաց ի վարժարանիս հիմնադիր Տ.Տօրէնէն, որ կ'ուսուցանէ Հայ լեզուի, գրագիտութեան, պատմութեան եւ դպրվիրապետի դեր, հատուկ ուսուցչութեան մէջ պաշտօն կը վարեն ուսմանց այլ եւ այլ ճիւղերուն մէջ իրենց հմտութեամբն հասարակաց ծանօթ եղող գրասէր դաստուածները։ Երկրպագական լեզուաց ուսուցման համար ընտրուած են բրնիկ Գաղիացի, Անգղիացի եւ Գերմանացի հմուտ եւ վարձ դաստուածներ որք արդէն մայրաքաղաքիս բարձրագոյն վարժարանաց մէջ կը դասախօսեն։

Ներսիսեան հոգեկրթութեան սեռերուն մէջ վարչիկ մանկանց մանաւանդ կարեւորութեանն ղարիացանելու համար ի գործ կը դրուին մանկավարժական զուարճալի միջոցներ որ ուսուցիչ դասն օգտուելու հանգոյք մը կը պարգեւեն մանկան։

Ներսիսեան մեծարան, անդադար են, ինչպանք արթուն հսկողութեան տակ։

Մանրամասն տեղեկութիւն ուզողը կրնայ գիմել գանել ամեն օր վարժարանիս մէջ, Գասը գիւղ Լատին վաղուց թիւ 5։

Հիմնադիր Տիօրէն

Ռ·Յ· ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ՏԷՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ ՅԱԿՈԲ Տ· ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս· ՄԻՒՍՅԼԵԱՆ

Ա·զան չարչիի գրուխ Ձէրիճ փաչա խան վերնայարկ թիւ 13